

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія демократії»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Освітня програма	033 Філософія
Заняття:	
Лекції	3 години на тиждень згідно розкладу
Практичні	2 години на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	4 (120 годин)
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=47>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
-----------------------------	------------------------

Викладач:

Захарчук Олексій Феліксович
доцент кафедри філософії і педагогіки,
Кандидат філософських наук, доцент

E-mail: zakharchuk.o.f@nmu.one

Консультації: щочетверга 14.30-16.00 (крім святкових днів), ауд. 116;

лекції та практичні заняття проводяться відповідно до розкладу.

1. Анотація до курсу

«Філософія демократії» – навчальна дисципліна вибіркового блоку освітньої програми «Філософія». Дисципліна розвиває у студентів навички критичного мислення та вміння застосовувати ці навички для практичного аналізу суспільних процесів на високому філософському теоретико-методологічному рівні.

2. Мета та завдання курсу

Мета курсу: Розширення уявлень студентів про демократичну ідеологію через її концептуалізацію у соціально-філософському контексті. Вивчення основних етапів еволюції демократії у західному суспільстві, а також аналіз її сучасного стану в контексті актуальних соціально-політичних та культурних проблем. Розуміння важливості демократії для розвитку людини та суспільства.

Завдання:

- розуміння основних понять теорії демократії, принципів і складових демократичної держави
- вміння критично та системно аналізувати суспільно-політичні процеси на рівні філософських узагальнень
- застосування отриманих знань в майбутній професійній діяльності і у громадському житті
- засвоєння демократичних цінностей

3.Результати навчання:

- надати студентам цілісну систему знань про історію та концептуальні засади демократичного урядування, права людини, громадську участь
 - розуміти концептуальне значення демократії в контексті розвитку західної культури
 - ефективно взаємодіяти з людьми різних поглядів та переконань
 - формування у студентів необхідних знань, навичок та ставлень, пов'язаних з ефективною демократичною взаємодією громадян у суспільстві
- готовність долучатися до вирішення суспільних проблем та навчити використовувати для цього інструменти громадської участі, доступні в Україні

4. Структура курсу

1 Демократія у соціально-філософському вимірі
Демократія як прояв суспільного життя
Влада та політика їх генетичний зв'язок з суспільною природою людини
Соціальна філософія як онтологія суспільного буття
Предмет, мета, завдання соціальної філософії
2 Історія становлення та розвитку ідей демократії
Елементи протодемократичного устрою в архаїчних суспільствах та культурах давнього Сходу
Розвиток демократичних форм правління в античних полісах.
Рецепція демократії у творах грецьких філософів
3 Історія становлення та розвитку ідей демократії (продовження)
Республіканське правління в Стародавньому Римі та його відголоски в період Середньовіччя і Нові часи

Елементи демократії у середньовічному суспільстві. Купецькі та дворянські республіки. Міське самоврядування і цеховий устрій.
Демократична складова ідей гуманізму у добу Відродження
4 Демократія в добу Нового часу. Класична теорія демократії
Філософські засади демократичного урядування (Дж.Локк, Т.Гоббс, Ж.-Ж.Руссо).
Природний стан та суспільний договір. Концепція та походження влади.
Вплив французького просвітництва на демократизацію Європи
Формування американської демократичної традиції у 18-19 ст
5 Розвиток демократичних концепцій у 19-20 ст.
Ліберальна демократія як провідна концепція західного суспільства
Соціалістична демократія. Причини популярності ідеї та неефективності практики.
Соціал-демократичний рух у Європі 19-20 ст
6 Інституційна структура та політичні процеси в сучасній демократії.
Інститути та цінності сучасної демократії.
Політичні інститути й процеси в демократичному суспільстві.
Вибори як формотворча основа демократії.
Поділ влади у демократичній державі.
7 Демократія та громадянське суспільство
Сутність та різновиди громадянського суспільства
Сучасне розуміння прав людини. Основні права й відповідальність громадянина
Виклики для громадянського суспільства в умовах демократії
Сучасний стан громадянського суспільства в Україні
8. Проблеми демократизації українського суспільства
Культурно-історичні передумови демократизації українського суспільства
Демократія як гео-політичний та цивілізаційний вибір України
Виклики, ризики і небезпеки української демократії
Перспективи входження України до європейської спільноти
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1 Сутність, передумови та цінності сучасної демократії
2 Демократія і свобода
3 Виклики демократії: Демократія і капіталізм
4 Демократія у політичній системі суспільства
5 Сучасні моделі демократії (кінець 20 – початок 21 ст.) Вплив глобалізації на розвиток демократії та її форми
6 Головні проблеми демократизації сучасного українського суспільства та можливі шляхи їх вирішення.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.
Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.
Використання MSTEams (<https://teams.microsoft.com/>)

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 - 89	добре
60 - 73	задовільно
0 - 59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	--

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <https://inlnk.ru/xvgyx>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал.

У разі міжнародної мобільності чи карантинних умов навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література

Основна

- 1 Гапоненко, В. А. Система інституційних чинників політичної демократизації в Україні [Текст] : монографія / В. А. Гапоненко ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2020. - 311 с.
- 2 Іщенко М. П. Патріот України у системі цінностей філософії гуманізму і демократії [Текст] : навч. посіб. / М. П. Іщенко ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. - Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2021. - 187 с.
- 3 Соціальна і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол. : В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. – К. : НАДУ, 2016. – 792 с.
- 4 Теорія держави і права [Текст] : підручник / [В. М. Марчук та ін.] ; за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. Л. В. Ніколаєвої, д-ра юрид. наук, проф. Т. О. Гуржія ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2021. - 423 с.
- 5 Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017.

Додаткова

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. / В. П. Андрущенко, Л. В. Губерський, М. І. Михальченко. — Вид. 4-те, випр. та доп. — К. : Юрінком Інтер, 2016. — 552 с.
2. Нудненко Л. А. Теория демократии. — М.: Юристъ, 2001. — 94 с. 85. Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд: Пер. з англ. — К.: К.І.С., 2004. — 220 с.
3. Основи демократії: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А.Ф. Колодій. Третє видання, оновлене і доповнене. — Львів: Астролябія, 2009. — 832 с.
4. Пазиніч Ю.М. Основні цінності громадянського суспільства в умовах демократичного транзиту // Наукова весна: Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-технічної конференції студентів, аспірантів і молодих учених - 2018. Дніпро, 2018, 15-28 – 15-29. https://rmv.nmu.org.ua/ua/arkhiv-zbirok-konferentsiy/naukova-vesna-2018/Том_15.PDF
5. Паламарчук В. М., Литвиненко О. В., Янішевський С. О. Трансформації демократії та пошук стратегії суспільно- 19 політичного розвитку України: Монографія. — К.: НІСД, 2003. — 120 с.
6. Піча, В. М. Політологія: підручник для студ. вищ. закл. освіти / В. М. Піча, Н. М. Хома ; за заг. ред. В. М. Пічі. – 5–те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2017. – 304 с.
7. Ревель Ж. Ф. Друга молодість демократії. — К.: Критика, 2004. — 392 с.